

Motion till Föreningen DIS årsmöte 2007

DIS betyder Datorhjälp i Släktforskningen. I ett viktigt avseende lever föreningen enligt min mening inte alls upp till den benämningen. Det borde vara självklart att allt underlag i digital form som föreningen anskaffar för att användas av medlemmarna i sin släktforskning vore tillgängligt för medlemmarna på Internet.

Som det nu är lokaliserat en mängd sådana resurser till forskarstugan i Linköping och till några få regionslokaler ute i landet. Nu i IT-åldern är det inte rimligt att medlemmar som inte bor i Linköping ska behöva resa 10-tals mil för att ta del av digitalt lagrad information. Och tidsåtgången för att flytta sig fysiskt till dessa platser för att sätta sig framför en datorskärm och läsa innehållet i olika dokument kan inte försvaras. Med dagens drivmedelskostnader är det dessutom förknippat med en stor utgift för många medlemmar. Även ur rättvisesynpunkt är det därför oförsvarbart att majoriteten av medlemmar ska tvingas till denna kostnad för att ta del av föreningens material, material som man genom medlemsavgiften har bidragit till att anskaffa. Det är inte heller försvarbart ur miljösynpunkt.

Jag har tidigare frågat föreningsordföranden om man inte kan göra innehållet i de CD-skivor med forskningsmaterial som finns i forskarstugan tillgängligt på nätet t ex genom ett inloggningsförfarande. Jag har också skrivit en insändare i Diskulogen om detta. Svaret jag har fått är att upphovsmännen till CD-skivorna t ex Sveriges Dödbok inte tillåter att materialet görs tillgängligt på Internet. Detta är ett svepskäl som jag inte kan acceptera. Självklart måste det vara möjligt för en stor förening som DIS att köpa in sig i de projekt som drivs för att ta fram material som är av intresse för alla medlemmar och då ställa kravet på fri dispositionsrätt till produkterna. Principiellt är det ju ingen skillnad mellan att läsa innehållet på en CD på en dator i Linköping och på en dator hemma. Det borde även vara möjligt att köpa sig till den rätten även när det gäller befintligt material.

Medel för dessa insatser borde ju kunna frigöras om man avvecklar forskarstugan och ersätter den med ett enkelt kansli med utrustning för att göra materialet tillgängligt via DIS hemsida. Om det skulle vara nödvändigt tror jag också att medlemmarna skulle acceptera en höjning av medlemsavgiften för att få tillgång till material på nätet. Ett fåtal tiotals extra är ju en spottstyver för de allra flesta jämfört med kostnaden bara för en enda resa till Linköping.

Slutsatsen blir alltså : Avveckla forskarstugan, lev upp till namnet Datorhjälp i Släktforskningen, skapa rättvisa mellan medlemmarna!

Torgny Back
Medlem 1685

Styrelsens yttrande över motion till DIS årsmöte 2007

från medlem 1685 Torgny Back

Motionen tar upp dels tillgängliggörande på Internet av forskningsmaterial på CD-skivor, dels användning av föreningens lokaler i Gamla Linköping

När det gäller släktforskningsmaterial på CD-skivor så delar styrelsens motionärens uppfattning att sådant material helst skulle göras tillgängligt på Internet för att öka tillgänglighet, samt minska kostnader och tidsåtgång för den enskilde forskaren.

Dis har sedan länge byggt upp ett CD-bibliotek innehållande register och mycket annat släktforskningsmaterial på ca 200 skivor som till rimlig kostnad kunnat inhandlas från respektive utgivare. Skivorna har förtecknats och refererats på föreningens hemsida och i Diskulogen och har därmed kommit till medlemmarnas kännedom. Många medlemmar har också kunnat ta del av innehållet i Forskarstugan i Gamla Linköping.

Upphovs- och copyright-regler gör dessvärre att de flesta CD-skivors innehåll inte kan läggas ut på Internet utan vidare. Motionärens förslag att Dis köper rättigheter till detta för sina medlemmar är kanske framkomligt i vissa fall och är värt att undersökas. Priset kan möjligen bli ganska högt med tanke på att CD-utgivarnas egen marknad för sina produkter då skulle minska en hel del. Dessutom är många CD-skivors innehåll inte datatekniskt anpassat för nätpublicering.

Forskarstugan drivs i samarbete med Östgöta Genealogiska Förening (ÖGF), som betalar hyra för eget rum och del i gemensamma utrymmen. Forskarstugan inrymmer också Dis kansli med 2 - 3 anställda, som utan nämnvärd extrakostnad håller Forskarstugan öppen under kontorstid. På många övriga tider har stugan dessutom hållits öppen på ideell basis av stugvärdar från Dis och ÖGF.

Det PR-värde för släktforskning som Dis närvaro i kulturresevatet Gamla Linköping innebär får anses betydande. 1000-tals turister och andra kommer in i Forskarstugan varje år och många lämnar stugan som nyblivna släktforskare och medlemmar. Forskarstugan hyrs av kommunen till låg hyra, motsvarande ca 1 procent av föreningens intäkter. Kostnaderna för Forskarstugan är små i förhållande till de verksamhetsbidrag och anslag som Dis ger till regionföreningar i övriga landet, så någon "orättvisa" torde knappast föreligga.

I samband med att Dis 8:e regionförening nu bildats för Östergötland och södra Sörmland är avsikten att denna nya förening ska ta över den regionala verksamheten i Forskarstugan, varigenom Dis kostnader för lokaler och utrustning minskar ytterligare. Flera andra regionföreningar har, eller är på väg att skaffa, forskarstugor på olika sätt, själva eller i samarbete med andra släktforskarföreningar. Detta ska ses som ett värdefullt komplement till möjligheterna att forska via Internet.

Styrelsen föreslår

att motionen avslås vad avser förslaget att avveckla Forskarstugan

att styrelsen får i uppdrag att undersöka möjligheter till ökad tillgänglighet på Internet för släktforskmateriel som i dag finns på mindre tillgängliga medier